

Nazwisko DEMBEK

Imiona Władysław Pseudonim

Z domu

Data urodzenia 17.04.1922 Miejscowość, kraj Nizankowice (koto Przemyśla)

Data śmierci 1975 Miejscowość, kraj Melbourne, Australia

Lat życia 53

Adres cmentarza

Źródła: www.polishairforce.pl (Polskie Siły Powietrzne w II
wojnie światowej)

Zawód Tytuły naukowe

Rodzaj wojska Stopień wojskowy ...sierżant.....

Odznaczenia

.....

.....

- :: Polska 1939
- :: Francja 1939-40
- :: Wielka Brytania 1940-46
- :: Związek Radziecki, Błiski Wschód i Włochy 1941-46
- :: US Army Air Forces 1943-45
- :: Front wschodni 1943-45
- :: Wojenne relacje lotników
- :: Życiorysy lotników polskich
- :: Loty bojowe i operacyjne
- :: Cmentarze wojenne
- :: Szkoła Podchorążych Lotnictwa 1928-39
- :: „Lista Bajana”
- :: „Lista Krzystka”
- :: Pozostałe artykuły i galerie
- :: Podziękowania i źródła
- :: Księga gości (dopisz się!)
- :: O stronie/kontakt
- :: Linki

Władysław Dembek

Władysław Dembek urodził się 17 kwietnia 1922 r. w Niżankowicach koło Przemyśla, obecnie na Ukrainie, przy granicy z Polską (rodzice Michał - majster murarski, rzecznik sądowy ds. budowlanych oraz naczelnik lokalnego oddziału Ochotniczej Straży Pożarnej - oraz Katarzyna z domu Ziemińczak). Wychowywał się z czterema braćmi i siostrą. Edukację pobierał w rodzinnej miejscowości, kończąc siedmioklasową szkołę powszechną. W latach 1936-1937 pracował w przedsiębiorstwie swojego ojca, zajmując się kreśleniem planów. Od ok. 1937 r. zajmował się wyplataniem z wikliny przedmiotów użytkowych (m.in. mebli), należąc do założonego przez siebie stowarzyszenia producentów artykułów wiklinowych. Był także członkiem Związku Strzeleckiego, paramilitarnej organizacji zrzeszającej nieuczącą się młodzież z rodzin chłopskich i rzemieślniczych. Zainteresowanie lotnictwem skłoniło go do podjęcia starań o przeszkolenie cywilne. W 1939 r. przeszedł badania lotniczo-lekarskie, po których we wrześniu miał rozpocząć kurs praktyczny, szybowcowy lub motorowy w ramach Przysposobienia Wojskowego Lotniczego. Nie doszło do tego z powodu wybuchu wojny.

We wrześniu 1939 r. Dembek wraz ze starszym bratem Tadeuszem opuścili rodzinny dom i dołączyli do oddziałów Obrony Narodowej. Zostali włączeni do 3 pułku 3 Brygady Strzelców Górskich ON, wchodzącej w skład Grupy Operacyjnej „Jasko” z Armii „Karpaty”. Brak szczegółowych wiadomości o udziale Dembka w walkach. Wiadomo, że jego Brygada od 7 września walczyła w okolicach Gorlic, Sanoka, Turki i Sambora z nieprzyjacielem - m.in. z oddziałami słowackimi, ukraińskimi nacjonalistami oraz z niemiecką 1 Dywizją Górską. Po agresji radzieckiej na Polskę 17 września zarządzone odwrót. 19 września Tadeusz i Władysław Dembkowie ze swoją jednostką w zwartym szyku i bronią, przekroczyli granicę polsko-węgierską na Przełęczy Użockiej. Zgodnie z prawem międzynarodowym jako polscy żołnierze zostali internowani - być może w obozie Sarvar koło granicy z dawną Austrią. Po około półrocznym internowaniu Władysławowi Dembkowi udało się z obozu uciec, podczas gdy jego brat pozostał na Węgrzech (po zacieśnieniu związków niemiecko-węgierskich trafił ostatecznie do niemieckiej niewoli, a po 1945 r. - do Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie).

Wiosną 1940 r., przypuszczalnie drogą przez Grecję i Turcję, Dembek dotarł do Palestyny, gdzie wstąpił do Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich. Podczas początkowego etapu szkolenia stacjonował w Latrun, potem z brygadą został przeniesiony do El-Amiriya koło Aleksandrii w Egipcie. Od sierpnia 1941 r. jako żołnierz piechoty walczył w obronie Tobruku, twierdzy oblężonej przez połączone siły włosko-niemieckie. Po odblokowaniu Tobruku nocą z 9 na 10 grudnia 1941 r. żołnierze SBSK dołączyli do alianckich sił prowadzących ofensywę na Pustyni Libijskiej. Na przełomie 1941 i 1942 r. Dembek walczył pod Sidi-Rezegh, Gazalą i w Cyranejce. 18 marca 1942 r. wraz z całą Samodzielną Brygadą Strzelców Karpackich został wycofany z frontu i przeniesiony na wschód do Egiptu, do obozowiska El-Amiriya. W drugiej połowie kwietnia ponownie przesunięto go do Palestyny, a następnie do Iraku. 3 maja 1942 r. brygadę przeformowano na 3 Dywizję Strzelców Karpackich, uzupełniając ją żołnierzami Armii Polskiej w ZSRR, zwolnionymi z obozów jenieckich i tagrów na mocy układu Sikorski-Majski.

Na początku czerwca 1942 r. w 3 Dywizji Strzelców Karpackich prowadzony był nabór do lotnictwa. Dembek (wówczas w stopniu starszego strzelca) zgłosił się, i jako pomyślnie zakwalifikowany 23 czerwca 1942 r. w Suezie wsiadł na pokład olbrzymiego transportowego statku „Queen Mary”. Płynąc z postojami w Afryce Południowej, Brazylii, Stanach Zjednoczonych i Kanadzie, 17 sierpnia 1942 r. dotarł do Liverpoolu w Anglii. Od 4 września 1942 r. przebywał w Bazie Sił Powietrznych w Blackpool, gdzie przeszedł dokładne badania medyczne, po których został zakwalifikowany do personelu latającego w charakterze strzelca pokładowego. 5 października 1942 r. został skierowany do polskiej Lotniczej Szkoły Technicznej w Halton na teoretyczny, nazimowy kurs dla strzelców samolotowych. 21 listopada przeniesiony został do szkoły strzelców 8 AGS w Evanton w północnej Szkocji. Rozpoczął tam naukę praktyczną, tj. loty i treningowe strzelanie do holowanych przez inne samoloty specjalnych rękawów. 23 grudnia ukończył szkołę i wyjechał z powrotem do Blackpool. 6 stycznia 1943 r. dostał przydział do jednostki szkolenia bojowego 18 OTU w Bramcote. Ukończył tam kurs zgrzywania załóg na dwusilnikowych bombowcach Wellington, przygotowujący do zadań czekających na wojnie.

26 czerwca 1943 r. Dembek z załogą w składzie: kpr. pil. Kazimierz Toziczka, kpr. naw. Zdzisław Onysko, sierż. bomb. Stefan Pludowski i sierż. rtg. Marian Wąsowski został przydzielony do 300 Dywizjonu Bombowego „Ziemi Mazowieckiej”, stacjonującego wówczas w Ingham. Udział w lotach bojowych rozpoczął nocą z 13 na 14 lipca 1943 r., bombardując Akwizgran (do załogi jako pierwszy pilot wyjątkowo dołączył ówczesny dowódca 300 dywizjonu, mjr Marian Kucharski). W kolejnych lotach Dembek z towarzyszami broni minował wody morskie nieprzyjaciela w rejonie St. Nazaire, Brestu, Lorient, Wysp Fryzjskich, wyspy Texel oraz bombardował Hamburg, Essen i Hanower. Dwukrotnie loty zakończyły się niepowodzeniem. Nocą z 2 na 3 października 1943 r. w samolocie znajdującym się w drodze do celu (St. Nazaire), nad Kanałem La Manche, awarii uległ sprzęt nawigacyjny „GEE” i pilot zdecydował o powrocie do bazy. Lot ten zaliczono przypuszczalnie jako operacyjny. Sześć dni później, nocą z 8 na 9 października, podczas nalotu na Hanower Wellington Dembka został zaatakowany przez dwa nocne jednosilnikowe myśliwce. Pilot natychmiast nakazał zrzuć bomb i dzięki manewrom zdołał uciec samolotem Luftwaffe.

Pod koniec grudnia Demkowi zaliczono ukończenie tury lotów bojowych, choć brakowało mu jeszcze paru do regulaminowej liczby trzydziestu. 1 lutego 1944 r. został przeniesiony na odpoczynek do Blackpool. Zgłosił się jako kandydat do szkolenia w charakterze pilota. Jego kandydaturę przyjęto i 3 marca 1944 r. został skierowany do centrum szkolenia załóg latających ACTC w Hucknall. Od 15 kwietnia naukę kontynuował na teoretycznym kursie pilotażu w skrzydle szkolenia wstępnego 12 ITW w Brighton. Po pomyślnym zdaniu egzaminów, 4 sierpnia 1944 r. trafił do szkoły pilotażu początkowego 25 EFTS w Hucknall. Swe pierwsze loty wykonywał za sterami dwupłatowych Tiger Mothów. Po ukończeniu pierwszego etapu nauki, 14 grudnia 1944 r. trafił do szkoły pilotażu podstawowego 16 SFTS w Newton. Wyznaczony został do nauki na dwusilnikowcach, w związku z czym swe umiejętności szlifował pilotując Ansony oraz Oxfordy. Kurs ukończył pomyślnie 6 czerwca 1945 r., otrzymując „gape” - odznakę pilota. W czasie wojny, po ukończeniu szkoły w Newton, Dembek trafiłby do brytyjskiej jednostki szkolnej na praktykę, a następnie do OTU dla załóg bombowych na kurs. Z powodu zakończenia wojny w Europie dalsze szkolenie pilotów operacyjnych wstrzymano, dlatego świeżo upieczony pilot 29 sierpnia 1945 r. przeniesiono do Bazy Sił Powietrznych w Dunholme Lodge, gdzie przebywał bez wykonywania żadnych lotów do rozwiązania Polskich Sił Powietrznych w końcu 1946 r. W okresie od 8 grudnia 1945 r. do 10 stycznia 1946 r. był oddelegowany do polskiej Lotniczej Szkoły Technicznej w Cammeringham.

Dembek zakończył służbę w polskim stopniu sierżanta i brytyjskim Warrant Officer. Odznaczony został trzykrotnie Krzyżem Walecznych, dwukrotnie Medalem Lotniczym, Polową Odznaką Strzelca oraz medalami pamiątkowymi. W czasie wojny wykonał 28 lotów bojowych oraz 1 lot operacyjny. Zdecydował się na powrót do Polski i w maju 1947 r. przybył do kraju drogą morską. Wyjechał do Wrocławia i rozpoczął naukę w szkole rzemieślniczej o profilu związanym przypuszczalnie z fachem tapicera. Z nieznanych przyczyn naukę przerwał i wyjechał do Przemyśla, dokąd po II wojnie światowej przesiedlono z Niżankowic jego rodziców. Zajął się pracą na 3,5 hektarowym gospodarstwie - ogrodnictwem, sadownictwem i pszczelarstwem. W 1960 r. za namową brata Tadeusza wyjechał do Australii, gdzie pozostał do końca życia. Sierżant Władysław Dembek zmarł w 1975 r. w Melbourne w wieku 53 lat i tam został pochowany. Był żonaty, miał córkę

Źródła:

fotografia ze zbiorów pana Stanisława Dembka
materiały otrzymane dzięki uprzejmości pana Stanisława Dembka
dokumenty z Instytutu Polskiego i Muzeum Sikorskiego w Londynie
dokumenty ze Stowarzyszenia Lotników Polskich w Londynie
Głównicki J., Wojak z przypadku, Wydawnictwo MOST, Warszawa 2003

Wojciech Zmyślony

:: wstecz